

KLIMAT I ORD OCH HANDLING

Tre saker återkommer i snart sagt varje text i det här numret av *TGV* med temat Klimat. Det handlar om plats, tid och agens. Frågor om platsen, dess materiella och symboliska betydelse: vad betyder platsens/jordens/geografins konkreta materialitet i förhållande till klimatproblemen? Vad betyder den geografiska plats olika människor befinner sig på för deras nuvarande och kommande chanser till överlevnad och goda livsförutsättningar? Hur ser de globala kopplingarna ut mellan olika platser, klimatet och klimatpolitiken? Hur KÄNNNS den globala uppvärmningens materiella påverkan på plats, mot vår hud?

Frågor om tiden, både i presens, perfekt och futurum: vilken roll spelar historiska händelser för den problematiska klimatsituation vi nu har att förhålla oss till, vad händer i detta nu, och, kanske mest centralt, hur kommer händelser i nuet och det förflutna att påverka hur framtiden ser ut om jordens medeltemperatur ökar med två grader, tre grader eller sex grader? Frågor om agens: Vem kan göra vad? Hur ser klimatpolitisk verksamhet ut? Vilken funktion fyller den? På vilken nivå ligger ansvaret för klimatproblemen; på individuell nivå – är det DU kära läsare som är bärare av både ansvar och agens kopplade till dina talrika akademiska flygresor, dina levnadsmönster och din politiska röst – eller ska ansvaret och agensen förläggas inom

ramen för formella politiska beslutsprocesser, nationella och internationella? Hur ser den globala maktfördelningen ut vad gäller den klimatpolitiska agendan, den som ska peka ut hur vi ska agera i relation till global uppvärmning och utsläpp? Och vilken agens tillskrivs icke-mänskliga aktörer?

Alla dessa aspekter tas i numrets artiklar upp ur ett feministiskt perspektiv och/eller ett intersektionellt/genusperspektiv. Martin Hultman samläser i sin artikel svensk klimatpolitisk utveckling med framväxten av en miljöpolitisk världsstjärna: Hur kommer det sig att den muskelstinne skådespelaren Arnold Schwarzenegger blev hela världens miljöhjälte och en global förebild vad gäller klimatsmarta tekniska trafiklösningar? Hur ser kopplingarna ut mellan hypermaskulinitet och hänsynstagande till miljö, och är det så att tekniken, den maskulinistiska, miljövänliga och tillväxtbefrämjande, är nyckeln till minskade utsläpp, minskad global uppvärmning och en bättre miljö? Också Stacy Alaimos artikel handlar om politiskt inflytande och agens på klimatområdet, men ur ett mer avklätt perspektiv. Alaimo har studerat de nakenaktioner som på olika geografiska platser i världen iscensätts i protest mot krig och klimatförstöring. Hur ska dessa politiska händelser tolkas i termer av politik och feminism, i termer av materialitet och i termer av relationen mänskliga och

icke-mänskliga aktörer? I Bolivia påverkar i detta nu den globala uppvärmningens effekter människors dagliga liv på olika sätt, och boliviansk klimatpolitik är också känd för sin radikalitet. Anna Kaijser pläderar i sin artikel om boliviansk klimatpolitik och global uppvärmning för en intersektionell ansats. I sin analys visar hon hur klass, etnicitet, kön, religion och platsens materialitet hänger samman i maktstrukturer. Här i Sverige är det belagt att män är mindre benägna att resa miljövänligt än kvinnor. Men hur förklarar män sina val och ställningstaganden vad gäller resande och miljö? Emmy Dahl har utfört intervjuer med svenska män angående deras syn på mobilitet, agens och klimat. Det visar sig att det inom gruppen svenska män finns en rad olika sätt att både agera och argumentera.

Aase Berg utgår i numrets frispel från den plats hon bebor och från den yta av asfalt som rullas fram i hennes närmiljö när nya E4:an tar form. Berg kopplar vägens materiella egenskaper till såväl science fiction, klimadystopi och sina egna och andras drömmar om tid, plats och mobilitet.

Bortsett från kopplingarna till rum, tid och agens finns en annan röd tråd mellan texterna. Det handlar om den avgörande skillnaden mellan att betrakta människan som skild från det icke-mänskliga, från djur, natur, klimat, luft, jord, och att betrakta henne som en del av en oupplöslig allians med sin omgivning. Synsätten dryftas bland annat i det avslutande kapitlet i Elin Wägners bok *Väckarklocka* från 1941, vars innehåll behandlas av temanumrets satellittexter. Wägnerstexten

har rubriken "Molnfödelse" och utgör ett vänsamtal kring det goda livet och hur det ska levas i relation till flora och fauna. Resonemangen kan ses som en föregångare till Donna Haraways tankar om politik och handlingar som uttryck för affinitet, släktskap, på såväl materiell som social och kulturell nivå. "Det finns inga skadedjur", skriver Wägner och öppnar därmed upp för ett radikalt affinitetstänkande vad gäller kopplingar mellan det mänskliga och det icke-mänskliga som ställer höga krav på överensstämmelse mellan ord och handling. Med ett sådant förhållningssätt blir det svårt att fortsätta att hävda den allmänt vedertagna sanningen att vi nordbor är gröna och klimatsmarta, samtidigt som vi står för ett av världens största utsläpp av växthusgaser per capita. Enligt satellitskribenterna har Wägner fortfarande ett och annat att lära samtidens feminister, genusforskare och andra.

Utöver dessa tematiska artiklar rymmer numret också Monika Edgrens viktiga artikel om feministisk forskning kring berättelser om sexuellt våld.

Vi i redaktionen önskar god och lärorik läsning.

Anna Lundberg, Emma Strollo, Amelie Björck